

روش تدریس درس، مبتم

جلسه اول

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات
آن، به ویژه موارد پی در پی و اتصال سطرها،

مانند : **أَنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا**

فِي ذُرِّيَّتِهِمَا **النُّبُوَّةُ**

فِي قُلُوبِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ

وَرَهَبَانِيَّةٍ ابْتَدَعُوهَا

۲- تشخیص جمله‌های فاقد علامت
وقف، جمعاً ۳۹ مورد.

مشخص کردن ۲۰ جمله که با «و»، ۳

جمله که با «ف»، ۲ جمله که با «ثُمَّ»، ۲ جمله که با

«أُولَئِكَ» و ۲ جمله که با «يُؤْتِيهِ» آغاز می‌شود.

مشخص کردن جمله‌هایی که با «لَهُمْ،

أَعَدَّتْ ، إِلَّا ، مِنْ ، لِيُقِيمَ ، فِيهِ ، مَا كَتَبْنَا ،

اتَّقُوا اللَّهَ ، يُؤْتِكُمْ ، آلا» آغاز می‌شود.

۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ الف همزه و عین، در جمله : **أَعَجَبَ الْكُفَّارَ**

تلفظ ث و صاد، در جمله : **ثُمَّ يَهْجُ فَتَرَهُ مُصَفَّرًا**

تلفظ ذال و ضاد و ظا، در جمله : **وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ**

تلفظ ث و سین ، در : **عَلَىٰ آثَارِهِمْ يُرْسِلْنَا**

تذکرات انس با قرآن در خانه

۱- در عبارت ششم ترکیب « بِالْغَيْبِ » به صورت «درنهان» معنا می‌شود. یعنی «تا خدا مشخص کند کسانی را که او و پیامبران او را در حالی که اینها ظاهر و پیدا نیستند، یاری می‌کنند. منظور از نهان بودن خدا روشن است اما منظور از نهان بودن پیامبران یعنی وقتی که آنها حضور ندارند، چه در پشت سرشان و چه پس از مرگشان؛ اینها مؤمنان واقعی هستند که در هر صورت پیامبران را یاری می‌کنند، برخلاف منافقان که در پیش روی پیامبران به ظاهر یاور آنها هستند و در پشت سرشان دشمن آنها.

۲- برخی از عبارات ساده صفحه ۵۳۸

قرآن کریم :

آیات ۴ تا ۹ / وَاللَّهُ يَمَّا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ / وَلَهُ أَجْرٌ كَرِيمٌ

۳- برخی از پیام‌های قرآنی صفحه مذکور

— وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ : و او با شماست هر کجا که باشید.

— وَاللَّهُ يَمَّا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

— وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ

— وَاللَّهُ يَمَّا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ

جلسه دوم

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات

آن، به ویژه اتصال سطرها و موارد بی دربی،
مانند: هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ
الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ

۲- تشخیص ۸ جمله فاقد علامت

وقف، که با «اتَّقُوا اللَّهَ، وَ، فَ، لَرَأَيْتَهُ، لَعَلَّهْمُ،
هُوَ، أَنَّهُمَا، خَالِدِينَ» آغاز می شود.

۳- تلفظ صحیح حرف خاص، و مقایسه

آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ ز و ظا، در ترکیب : جَزَاءُ الظَّالِمِينَ

تلفظ قاف و غین، در جمله :

مَا قَدَّمْتَ لِعَدِ

تلفظ سین و صاد، در جمله :

لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ

تلفظ هـ و ح، در جمله : هُوَ الرَّحْمَنُ

الرَّحِيمُ سُبْحَنَ اللَّهِ

تلفظ ث و سین، در جمله : وَ تِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ

۴- مشخص کردن یک مورد نازکی لام لفظ جلاله و ۸ مورد درشتی آن.

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیت اول — کلمات هم خانواده :

نَفْس (آنفس، نفوس، نفیس)، لَا تَكُونُوا (كَانَ، يَكُونُ، كُنْ، تَكُونِ)، فَاسِق (فَسَق، فَاسِقِينَ)،
يَسْتَوِي (مساوی، تساوی)، فَائِز (فَائِزِينَ، فَائِزُونَ، فَوْز)

فعالیت دوم :

۱- «اللَّهُ» در عبارت اول و سوم، مفعول است. از این رو در ترجمه از حرف «را» استفاده می‌شود. (تقوای خدا را پیشه کنید، خدا را فراموش کردند)

۲- ضمیر «هُم» در عبارت چهارم ضمیر فصل است و می‌تواند معنا نشود، یا می‌توان برای نشان دادن تأکید، آن را به صورت «همان» معنا کرد (آنها همان فاسقان هستند).

- ۳- «اصحاب» به معنای «یاران» است اما گاهی به صورت «اهل» معنا می‌شود. أَصْحَابُ النَّارِ : اهل آتش، أَصْحَابُ الْجَنَّةِ : اهل بهشت
- ۴- در عبارت هشتم بهتر است «فَائِزُونَ» مفرد معنا شود، هرچند که جمع نیز قابل قبول است.

* * *

تذکرات انس با قرآن در خانه

۱- برخی از عبارات ساده صفحه ۵۴۵ قرآن کریم :

يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ / أَلَمْ تَكُنْ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمْ لَآئِمَانَ ... هُمْ الْمُفْلِحُونَ
/ سوره حشر: آیه اول/

يُخْرِجُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ /
وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ

۲- برخی از پیام های قرآنی صفحه ۵۴۸ قرآن کریم :

- أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ

- وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

- لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى

- عبارات و جملات حاوی اسماء الهی

پیر مرد شامی و امام سجاد علیه السلام

اهداف

- ۱- آشنایی با جایگاه اهل بیت (ع) در قرآن کریم
- ۲- آشنایی با برخی از آیاتی که درباره اهل بیت (ع) در قرآن کریم آمده است.

روش تدریس

- ۱- قرائت متن درس توسط دانش آموزان
- ۲- توضیحات درباره اهل بیت (ع) و جایگاه آنان در قرآن و حدیث «إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ التَّقْلِينَ»
- ۳- قرائت آیات اشاره شده در متن درس
- ۴- ترجمه آیات توسط دانش آموزان با کمک دبیر محترم

نمونه سؤالات برای گفت‌وگو و پژوهش

- ۱- بی‌توجهی به جایگاه اهل بیت (ع) چه آثاری در صدر اسلام و پس از آن به جا نهاد؟
- ۲- استخراج آیات دیگری درباره اهل بیت (ع)

پیام قرآنی

- ۱- قرائت آیات و عبارات قرآنی توسط دانش‌آموزان
- ۲- ترجمه آیات و عبارات توسط دانش‌آموزان با راهنمایی دبیر محترم
- ۳- جمع‌خوانی آیات و عبارات قرآنی در کلاس و حفظ آنها توسط افراد علاقه‌مند

فعالیت تکمیلی

دبیر محترم می‌تواند با استفاده از فهرست موضوعی تفسیر نمونه و مراجعه به واژگان اهل بیت (ع)، ذی‌القربی، علی (ع) و فاطمه (س)، برخی از آیات مربوط به اهل بیت علیهم السلام را، در کلاس استخراج کرده و درباره آنها گفت‌وگو کند.

روش تدریس درس، ششم

جلسه اول

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات
آن، به ویژه موارد بی دربی و اتصال سطرها، مانند :

مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

۲- تشخیص جمله های فاقد علامت
وقف، جمعاً ۴۶ مورد.

مشخص کردن ۱۸ جمله که با «وَ» ۲ جمله
که با «فَ» و ۲ جمله که با «كَمَا» آغاز می شود.

مشخص کردن جمله هایی که با «إِذَا،
عَلَى، يَفْتَرِيهِ، لَا تَتَوَلَّوْا، قَدْ، لِمَ، أَنْ، كَانَهُمْ،
يَقُومِ، أَرَاغَ، إِنِّي، مُصَدِّقًا، يَأْتِي، اسْمُهُ، قَالُوا،
لِيُظْهِرَهُ، هَلْ، تُنَجِّبُكُمْ، بِأَمْوَالِكُمْ، إِنْ، تَجْرِي،
فِي، كُونُوا، مِنْ» آغاز می شود.

۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ سین و صاد، در : **فِي سَبِيلِهِ صَفًّا**

تلفظ غین و قاف، در جمله : **فَلَمَّا زَاغُوا أَزَاغَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ**

تلفظ ذال و ز و ظ، در جمله : **ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ**

تلفظ ط و ث، در کلمه : **طَبِيبَةً**

تلفظ ح و ه، در : **مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ** **تُحِبُّونَهَا**

۴- تبدیل ت به ط، در جمله های : **فَتَأْتَتِ طَائِفَةٌ** و **كَفَرَتْ طَائِفَةٌ**

۵- تبدیل دال به ت، در جمله : **وَقَدْ تَعْلَمُونَ**

۶- تلفظ دقیق سه «ی» در کلمه : **لِلْحَوَارِيِّينَ**

۷- مشخص کردن چهار مورد نازکی لام لفظ جلاله و ۱۷ مورد درشتی آن

تذکرات خاص مفاهیم:

فعالیت اول — کلمات هم خانواده

تُنَجی (نجات، مُنَجی، ناجی)، تَوَمنونَ (ایمان، مؤمن، امن، امان، امنیّت، امانت، مأمون، آمین)،
تُجاهدونَ (جِهَاد، جَهْد، مُجاهِد، جَاهِد، مُجاهدت)، يَغْفِرُ (غافر، مغفور، غَفار، غُفران، مغفرت، استغفار)،
مَساکینَ (مسکن، ساکن، تسکین، اِسکان، مُسکِن، مسکین، مساکین).

فعالیت دوم — برخی از توضیحات:

- ۱- در ترجمه عبارت اول پس از «تجارت» از حرف ربط «که» استفاده می‌شود (تجارتی که نجات می‌دهد شما را)
- ۲- استفاده از فعل «است» در آخر ترجمه عبارت یازدهم.

* * *

تذکرات انس با قرآن در خانه

۱- هر دو ضمیر «کُم» در عبارت پنجم چون به فاعل فعل جمله برمی گردد به صورت «تان» معنا می شود نه «شما».

۲- ترجمه کلمه به کلمه جمله اول عبارت ششم می شود «می آمرزد برای شما گناهان شما را»، یعنی: «می آمرزد گناهان شما را».

۳- «مَسَاكِينٌ طَيِّبَةً» در عبارت نهم عطف بر «جَنَاتٍ» در عبارت هفتم است، یعنی «داخل می کند شما را به باغ هایی که جاری است... و خانه های پاک در بهشت های جاودان».

۴- برخی عبارات ساده صفحه ۵۵۲ قرآن

کریم:

با دانستن معنای کلمات و ترکیب های «لِما

بَيْنَ يَدَيَّ: آنچه در پیش من است، اِفْتَرَى: دروغ بست، يُدْعَى: خوانده می شود، يُرِيدُونَ لِيطْفِئُوا: می خواهند تا خاموش کنند، أُخْرَى: دیگر، فَأَيَّدْنَا: پس کمک و یاری کردیم، فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ: پس پیروز شدند» تقریباً معنای همه آیات این صفحه از قرآن کریم روشن است.

۵- برخی پیام های قرآنی صفحه مذکور:

— وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

— وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ، وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

— نَصْرٌ مِنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ

— وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ

جلسه دوم

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن،
به ویژه موارد بی دربی و اتصال سطرها، مانند :
وَ اذْكُرُوا اللَّهَ وَ ذَرُّوا الْبَيْعَ
لَهُوَ اِنْقَضَوْا

۲- تشخیص جمله های فاقد علامت
وقف جمعاً ۱۷ مورد.

مشخص کردن ۵ جمله که با «و» و ۶
جمله که با «ف» آغاز می شود.

مشخص کردن جمله هایی که با «ان»،
لَعَلَّكُمْ، اِنْقَضُوا، قالوا، ثُمَّ، تَسْمَعُ آغاز می شود.

۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه
آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ عین و الف همزه، در :

فَاسْعُوا إِلَى سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

تلفظ صاد و سین، در جمله : **فَصَدَّوْا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ**

تلفظ ح و هـ، سین و صاد، در جمله : **يَحْسِبُونَ كُلَّ صَبِيحَةٍ عَلَيْهِمْ**

۴- تلفظ نون ساکن و تنوین در حرف بعد، نزد ۲۲ حرف، مانند :

مِنْ يَوْمٍ خَيْرٍ لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مِنْ فَضْلِ خَيْرٍ مِنْ
خَشْبٍ مُسْنَدَةٍ **وَ اِنْ يَقُولُوا**

۵- مشخص کردن یک مورد نازکی لام لفظ جلاله و ۱۲ مورد درشتی آن

آموزش معانی

تجربہ عمل

معانی زیر را با کلمات از کلمات داده شده، کامل و معنی آنها معانی کلمات را با معانی معادلہ.

فردی و فردی - و فنی که - رستگار می خورد - خدا دادند

معنی	کلمه	معنی	کلمه
فردی	فردی	فردی	فردی
فردی	فردی	فردی	فردی
فردی	فردی	فردی	فردی
فردی	فردی	فردی	فردی

معانی از کلمات و عبارات قرآنی را بنویسید.

بِأَنفُسِهِمْ يَفْتَنُونَ

بِأَنفُسِهِمْ يَفْتَنُونَ

بِأَنفُسِهِمْ يَفْتَنُونَ

بِأَنفُسِهِمْ يَفْتَنُونَ

بِأَنفُسِهِمْ يَفْتَنُونَ

بِأَنفُسِهِمْ يَفْتَنُونَ

بِأَنفُسِهِمْ يَفْتَنُونَ

بِأَنفُسِهِمْ يَفْتَنُونَ

بِأَنفُسِهِمْ يَفْتَنُونَ

بِأَنفُسِهِمْ يَفْتَنُونَ

در اینجا کلماتی را بنویسید که معانی آنها را بنویسید.

کلماتی را بنویسید که معانی آنها را بنویسید.

کلماتی را بنویسید که معانی آنها را بنویسید.

کلماتی را بنویسید که معانی آنها را بنویسید.

کلماتی را بنویسید که معانی آنها را بنویسید.

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیت اول — کلمات هم خانواده :

نودی (نداء، مُنادی، مُنادی)، بیع (مُبايعه، بائع)، قُضیت (قَضی، قاضی، قضاوت، قُضات)،
 اِنْتَشِرُوا (نشر، ناشر، منشور، انتشار)، تُفْلِحُونَ (فلاح، مُفْلِح، مُفْلِحُونَ، مُفْلِحِينَ).

* * *

تذکرات انس با قرآن در خانه

۱- بعضی از عبارات ساده صفحه ۵۵۵

قرآن کریم :

إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ

وَاللَّهُ خَزَائِنُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ

وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ

وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ

وَأَنفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ

وَإِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ / وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

۲- پیام های قرآنی صفحه مذکور :

وَاللَّهُ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ

عزت و سربلندی فقط برای خدا و برای پیامبر او و برای مؤمنان است.

إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ

ای مؤمنان اموالتان و فرزندانان، شما را از یاد خدا غافل نکند.

وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

او خواهد آمد!

بشارت داده و وعده داده است که حکومت در زمین به دست قرآن و صالحان خواهد رسید و به جای ظلم و ستم همه را با عدل و داد خواهد گرفت. آن وعده الهی به دست آخرین حضرت حق یعنی امام زمان (عج) محقق می‌باشد.

ایمان به ظهور حضرت مهدی (عج) از یک سو پیروزی نهایی حق و باطل را توجیه می‌دهد و از سوی دیگر دستورالعمل اعتقادی و اخلاقی محکم برای مؤمنان است تا در قرآن و تائید تاریخ بنیادهای ایمان و یقین آنها به شکست و از دست دادن نشود و در اوج مطلوبیت از پادشاهی و هر گداز در شرایط مستقیم بازمانند.

او خواهد آمد!

عده آمده‌اند و پیروز بگمارستان عالم به پیروزی نهایی حق و باطل ایمان و امید دارند. آن وعده الهی الهی در عهد کتاب‌های آسمانی آمده است؛ اما در قرآن کریم از وقوع و روزی بنام قیامت و ظهور امام است. و طی آن این ایام جشن است.

موضوع	آیه
ایمان بر حق	وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ نَعْمِ الذِّكْرِ أَتَى الْأَرْضَ بِرُءُوسِهَا عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قُلْ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ فَآمِنُوا بِالْآيَاتِ
ایمان بر حق	وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ فَاتَّبِعُوا آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
ایمان بر حق	وَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لَعَلَّ هُمْ يَتَّقُونَ
ایمان بر حق	فَوَلِّصْ لَهُمْ آلِهَتَهُمْ فَاتَّبَعُوا آلَهُمْ فَوَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ نَفْسَ أَهْلِكَ وَذُنُوبَهُمْ جَمِيعًا

اهداف

- ۱- آشنایی با دیدگاه قرآن کریم درباره سرنوشت نهایی تقابل حق و باطل
- ۲- آشنایی با برخی از آیاتی که درباره وعده پیروزی نهایی حق بر باطل است.
- ۳- پایداری در جبهه حق و امید به پیروزی آن
- ۴- تلاش در جهت شناخت امام زمان (عج) با استفاده از آیات قرآن کریم

روش تدریس

- ۱- توضیحات اولیه دبیر درباره سرنوشت نهایی تقابل حق و باطل از دیدگاه قرآن کریم
- ۲- توضیحات اولیه دبیر درباره امام زمان (عج)
- ۳- توضیحات دبیر مبنی بر اینکه خداوند حق را به وسیله امام زمان (عج)، به طور کامل پیروز خواهد کرد.

- ۴- توضیحات دبیر درباره اینکه انقلاب اسلامی مقدمه پیروزی مستضعفان بر مستکبران جهان

است.

نمونه سؤالات برای گفت‌وگو و پژوهش

۱- وعده قرآن کریم مبنی بر پیروزی نهایی حق بر باطل، برای انسان‌ها به‌ویژه مسلمانان چه آثاری

دارد؟

۲- وظیفه ما در زمان غیبت حجت خدا چیست؟ و چگونه می‌توان منتظر واقعی بود؟

۳- در قرآن کریم چه آیات دیگری درباره پیروزی حق بر باطل و حکومت عدل جهانی وجود

دارد؟

پیام قرآنی

۱- قرائت آیات توسط دانش‌آموزان

۲- ترجمه آیات توسط دانش‌آموزان با کمک دبیر محترم

۳- جمع‌خوانی آیات در کلاس و حفظ آنها توسط افراد علاقه‌مند

فعالیت تکمیلی

۱- معرفی برخی از کتاب‌ها و مجلات درباره حضرت صاحب الزمان (عج) مانند مجله «موعود»

۲- ارائه سخنرانی یا مقالات توسط دانش‌آموزان، درباره حضرت صاحب الزمان (عج) و

حکومت عدل جهانی

روش تدریس درس نهم

جلسه اول

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن،
به ویژه موارد بی دربی و اتصال سطرها، مانند :

وَاسْتَغْنَى اللَّهُ فَأَتَقُوا اللَّهَ
مَا اسْتَطَعْتُمْ إِنَّ تَقَرُّضُوا اللَّهَ

۲- تشخیص جمله های فاقد علامت
وقف، جمعاً ۳۶ مورد.

مشخص کردن ۱۵ جمله که با «و» و ۹ جمله
که با «ف» و ۲ جمله که با «خُلِدِينَ» آغاز می شود.
مشخص کردن جمله هایی که با «لُتْبِعَنَّ»،
ثُمَّ، يُكْفَرُ، تَجْرَى، أُولَئِكَ، إِلَّا، يَهْدِ، إِنَّ، خَيْرًا،
يُضْعِفُهُ» آغاز می شود.

۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه
آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ سین و صاد، در جمله : فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ وَبَشَّ الْمَصِيرُ
تلفظ ه و ح، در جمله : وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَمِيدٌ شَحَّ نَفْسِهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ
تلفظ ذال و ز و ظ، در جمله : وَالتَّوْرِ الَّذِي أَنْزَلْنَا ذَلِكَ الْقُورُ الْعَظِيمُ
تلفظ ت و ط، در جمله : مَا اسْتَطَعْتُمْ
تلفظ الف همزه و عین، در جمله : وَأَطِيعُوا

۴- تلفظ نون ساکن و تنوین در حرف بعد، نزد ۲۲ حرف، مانند :

شَيْءٍ قَدِيرٌ فَمِنْكُمْ عَلِيمٌ بِذَاتِ مِنَ قَبْلُ أَبَشَّرَ يَهْدُونَنَا
أَنْ لَنْ يُعْنُوا أَنْزَلْنَا وَمَنْ يُؤْمِنِ بِاللَّهِ مِنْ مُصِيبَةٍ وَعَدُوا لَكُمْ
غَفُورٌ رَحِيمٌ وَأَنْفِقُوا خَيْرًا لِأَنْفُسِكُمْ وَمَنْ يَوْقِ

۵- مشخص کردن ۳ مورد نازکی لام لفظ جلاله و ۶ مورد درشتی آن.

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیت اول - کلمات هم خانواده :

يَتَّقِي (مُتَّقِي، تقوا، مُتَّقِينَ)، يَجْعَلُ (جَعَلَ، جَعَلٌ، جاعل، مجعول)، مَخْرَج (خارج، خُرُوج، استخراج)، يَحْتَسِبُ (حِساب، حاسب، مَحْسُوب، مُحَاسِبُه، مُحَاسِب، يَتَوَكَّل (تَوَكَّل، وَكَيْل، وَكَالَت، مُتَوَكِّل، مُتَوَكِّلِينَ)، قَدَر (قادر، مقدور، تَقْدِير، مُقَدَّر، قَدِير).

فعالیت دوم :

۱- افعال «يَتَّقِ، يَجْعَلُ، يَرْزُقُهُ، يَتَوَكَّل» بهتر است به صورت مضارع التزامی معنا شود، یعنی : تقوای خدا را پیشه کند، قرار دهد، روزی دهد به او، توکل کند.

اگر دانش آموزان این افعال را به صورت

مضارع اخباری (قرار می دهد، توکل می کند و...) معنا کنند، غلط محسوب نمی شود و دانش آموزان با توجه به توانایی در زبان فارسی، معمولاً این تفاوت را متوجه شده و صحیح معنا می کنند.

۲- استفاده از حرف «را» پس از ترجمه ضمیر «ه» در عبارت سوم و ششم فراموش نشود.

***

تذکرات انس با قرآن در خانه

۱- برخی از کلمات آیه ۱۱ سورة طلاق که ممکن است دانش‌آموزان معنای آنها را ندانند :

يَتَلَوْا : تلاوت می‌کند، می‌خواند
مُبَيِّنَاتٍ : روشن (توجه کنید که ترکیب
ءَايَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ به صورت «آیات روشن خدا»
ترجمه می‌شود)، لِيُخْرِجَ : تا خارج کند
أَحْسَنَ : نیکو کرد

۲- برخی از پیام‌های قرآنی صفحه ۵۵۷ قرآن کریم :

— وَ مَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُ : و هر کس به خدا مؤمن باشد (خدا) قلبش را هدایت می‌کند.

— وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

— وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ

— وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

— فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

— إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ

— وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ

جمله دوم

تذکرات خاص قرائت :

- ۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن، به ویژه موارد بی دربی و اتصال سطرها، مانند : رَبَّنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ
- ۲- تشخیص جمله های فاقد علامت وقف، جمعاً ۱۷ مورد.

مشخص کردن ۶ جمله که با «و» و ۲ جمله که با «ف» آغاز می شود.

- مشخص کردن جمله هایی که با «لِيَبْلُوَكُمْ، هَلْ، يَنْقَلِبْ، سَمِعُوا، سَأَلَهُمْ، أَلَمْ، إِنْ، مَا كُنَّا، لَهُمْ»
- ۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ الف همزه و عین، در : أَحْسَنُ عَمَلًا أَعْتَدْنَا أَوْ نَعْقِلُ

تلفظ ت و طاء، در : سَبْعَ سَمُوتٍ طِبَاقًا

تلفظ ث و صاد و سین، در : ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ رَبَّنَا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَبِشِّ الْمَصِيرِ

تلفظ ز و ظا و ذال، در : تَمَيَّزْ مِنَ الْغَيْظِ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ

- ۴- تلفظ نون ساکن و تنوین در حرف بعد، نزد ۲۲ حرف، مانند :

شَيْءٍ قَدِيرٌ مِنْ فَطُورٍ يَنْقَلِبُ خَاسِتًا وَ رُجُومًا لِلشَّيْطَانِ شَهِيْقًا وَ مِنْ شَيْءٍ ضَلَّلِ كَبِيرٌ بِدَنِيهِمْ فَسُحْقًا لِأَصْحَابِ السَّعِيرِ مَغْفِرَةً وَ أَجْرٌ كَبِيرٌ

آموزش مفاهیم

تمرین اول
جمله زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل و معنی کلمه معانی کلمات را بخوان و بنویس.

می شنیدیم - استند - التفتید و حرکت می کنیم - یا - حرکت

معنی	کلمه	نوع
شنیدن	گفتم	فعل
موت	موت	فعل
نظم	نظم	فعل
آن	آن	فعل

تمرین دوم
معانی این ترکیب‌ها را بنویس و عبارت فارسی را بنویس.

یَبْدُو الشَّيْءَ   يَبْدُو الشَّيْءَ
يَبْدُو الشَّيْءَ   يَبْدُو الشَّيْءَ
يَبْدُو الشَّيْءَ   يَبْدُو الشَّيْءَ
يَبْدُو الشَّيْءَ   يَبْدُو الشَّيْءَ
يَبْدُو الشَّيْءَ   يَبْدُو الشَّيْءَ

در این جدول کلمات را بنویس و معنی آن‌ها را بنویس.

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیت اول - کلمات هم خانواده :

مَوْت (اموات : مردگان، مَيِّت : مرده)، يَبْلُو (بلا : آزمایش، مُبْتَلَا، إِبْتِلَاء)، كُنَّا نَسْمَعُ (سَمِع، سامع، مسموع، سمیع، استماع، مُسْتَمِع)، نَعْقِلُ (عقل، عاقل، معقول، تعقل، عقیل)

فعالیت دوم - برخی از توضیحات :

- ۱- در آخر ترجمه عبارت اول فعل «است» و نیز در عبارت دوم حرف «را» فراموش نشود.
- ۲- حرف «لِ» قبل از فعل مضارع به صورت «تا» معنا می‌شود و معمولاً در این صورت فعل مضارع نیز معنای التزامی دارد؛ لَيَبْلُوْكُمْ : تا بيازمايد شما را
- ۳- ترکیب چهارم به صورت «کدام شما» معنا می‌شود، که صحیح است. اما روان‌تر است که بگوییم «کدام از شما» یا «کدام یک از شما»
- ۴- «ما» در ترکیب هشتم نافیه است، یعنی : نبودیم

* * *

تذکرات انسی با قرآن در خانه

۱- در عبارت هفتم بهتر است حرف «فی» به صورت «در میان» معنا شود.

۲- برخی از عبارات ساده صفحه ۵۶۳ قرآن کریم:

إِنَّهُ عَلَيْهِمْ بَذَاتِ الصُّدُورِ وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ

وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ

۳- پیام قرآنی مربوط به پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله:

وَأَنْتَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ: و قطعاً تو از خلق و خوی بسیار بزرگ برخورداری.

هیئات منّا الذّلة!

هیئات منّا الذّلة!

قرآن کریم عزّت را فقط از آن خدا، پادشاه و حاکمان خودانه مسلمانان با این آموزه الهی مستشارین دین‌های زمامی را به‌شخص برگزیده و با نصیر و بازاری در راه حق، در برای دشمنان خدا و مستشار مردم به پروزی رسیده. روحی از این آموزه‌های قرآنی چنین آمده:

آیات	آموزه
وَلِلَّهِ الْغَنَاءُ وَالْكَثْرَةُ لَا يَخْشَىٰ خِلَافَهُمْ يَوْمَئِذٍ سَمِيعٌ عَلِيمٌ	غنی‌داری و دانایی
وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا	مسئله
وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْكَافِرِينَ سَبِيلًا	استقلال
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَشَاءُوا أَنْ لَا يَخْلُفَ أُولَٰئِكَ أَعْدَابُكُمْ فَلَا تُخْلِفُوا أَعْدَابُكُمْ فَتَبْتَ	وادی و دین

جمله حضرت امام حسین علیه السلام و بارش: اوج عزتمندی بردن حق در وی داشت اهل باطل در تاریخ اسلام بوده است. این چنین بود که اسلام معصی توانست بر او حق و خالق الهی پیروز شود و حاکم گردد.

اهداف

۱- آشنایی با دیدگاه قرآن درباره ظلم‌ستیزی و نقش آموزه‌های دینی در حفظ استقلال و عزت

امت اسلامی

۲- علاقه‌مندی به استقلال جوامع اسلامی از سلطه کشورهای استعمارگر

۳- تلاش برای حفظ جامعه اسلامی از زورگویی‌های کشورهای سلطه‌جو

۴- آشنایی با فرهنگ دفاع مقدس به عنوان بخشی از افتخارات تاریخ معاصر کشور عزیزمان

ایران

روشی تدریس

۱- توضیحات دبیر درباره ارزش و اهمیت استقلال و تمامیت ارضی کشور و حفظ آن

۲- توضیحات دبیر درباره هشت سال دفاع مقدس در دوران جنگ تحمیلی

- ۳- توضیحات مختصر دبیر برای معرفی «صادق آهنگران» و نقش نوحه‌های حماسی او در پیروزی رزمندگان اسلام
- ۴- بخش نوحه «هیهات منا الذله» در کلاس

نمونه سؤالات برای گفت‌وگو و پژوهش

- ۱- چرا قرآن کریم بر حفظ استقلال مسلمانان تأکید دارد؟
- ۲- در چه صورتی ممکن است استقلال و عزت مسلمانان در برابر سلطه کشورهای استعمارگر تضعیف شود؟
- ۳- چگونه می‌توان استقلال و عزت مسلمانان را در برابر کشورهای استعمارگر حفظ کرد؟

پیام قرآنی

- ۱- قرائت پیام‌های قرآنی
- ۲- ترجمه آیات و عبارات به وسیله دانش‌آموزان با کمک دبیر محترم
- ۳- جمع‌خوانی آیات و عبارات قرآنی در کلاس و حفظ آنها توسط افراد علاقه‌مند

فعالیت تکمیلی

- ۱- قرائت فرازهایی از سخنان امام خمینی و مقام معظم رهبری در کلاس درباره اهمیت حفظ استقلال کشور
- ۲- معرفی برخی از کتاب‌های تألیف رزمندگان درباره دفاع مقدس
- ۳- بیان برخی از خاطرات رزمندگان در کلاس توسط دانش‌آموزان

روش تدریس درس دهم

جلسه اول

تذکرات خاص قرائت :

- ۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن، به ویژه موارد بی دربی و اتصال سطرها، مانند :
أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاسْتَكْبِرُوا اسْتِكْبَارًا
- ۲- تشخیص جمله‌های فاقد علامت وقف، جمعاً ۳۵ مورد.

مشخص کردن ۲۲ جمله که با «و»، ۲ جمله که با «ف» و ۲ جمله که با «رَبِّ» آغاز می‌شود.
 مشخص کردن جمله‌هایی که با «إِنَّا، حَتَّى، كَانَهُمْ، تَرَهُهُمْ، أَنْ أَنْذَرَ، مِنْ قَبْلِ، لَتَغْفِرَ، جَعَلُوا، إِنَّهُ، يُضِلُّوْا» آغاز می‌شود.

- ۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ قاف و غین، در : **بِرَبِّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ**
 تلفظ ز و ذ و ظ و ضاد، در : **فَذَرَهُمْ يَخْوضُوا**
 تلفظ ث و سین، در : **مِنَ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا**
 تلفظ عین و الف همزه، در : **عَذَابٌ أَلِيمٌ**
 تلفظ صاد و سین، در : **وَاصْزَوْا اسْتَكْبَرُوا اسْتِكْبَارًا**
 تلفظ ت و ط، در : **سَبْعَ سَمُوتٍ طِبَاقًا**

- ۴- تلفظ نون ساکن و تنوین در حرف بعد، نزد ۲۲ حرف، مانند :

خَيْرًا مِنْهُمْ	إِلَى نُصُبٍ يُوفِضُونَ	أَنْذِرْ	مِنْ قَبْلِ
أَنْ يَأْتِيَهُمْ	نَذِيرٌ مُبِينٌ	مِنْ ذُنُوبِكُمْ	أَجَلٌ مُّسَمًّى
لَيْلًا وَنَهَارًا	بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ	سُبُلًا فِجَاجًا	مَنْ لَمْ
مَكْرًا كُبَارًا	فَاجِرًا كَفَارًا		

آموزش معانی

تجربیات اول

معنی را با استفاده از کلمات داده شده، آشنایی و معنی کلمات معنی را به خاطر می‌دارد.

به تکرار می‌اندازد - هندار - داخل نمید

معنی	کلمه	معنی	کلمه
دخیل	دخِل	دخِل	دخِل
دخِل	دخِل	دخِل	دخِل
دخِل	دخِل	دخِل	دخِل
دخِل	دخِل	دخِل	دخِل

تجربیات دوم

معنی این کلمات و عبارات قرآنی را بنویسید.

آن آئین فرستاد.	آن آئین فرستاد.
آن آئین فرستاد.	آن آئین فرستاد.
آن آئین فرستاد.	آن آئین فرستاد.
آن آئین فرستاد.	آن آئین فرستاد.
آن آئین فرستاد.	آن آئین فرستاد.
آن آئین فرستاد.	آن آئین فرستاد.
آن آئین فرستاد.	آن آئین فرستاد.
آن آئین فرستاد.	آن آئین فرستاد.
آن آئین فرستاد.	آن آئین فرستاد.
آن آئین فرستاد.	آن آئین فرستاد.

در اینجا کلمات را با معنی خود بنویسید.

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیت اول - کلمات هم خانواده :

أَنْذِر (انذار، نذیر، مُنْذِر)، يُؤَخِّر (تأخیر، آخر، اخیر)، دَخَلَ (داخل، إدخال، دَخِيل، دَخِل)، لَا تَزِد (زیاد، مَزِد، زَائِد)

فعالیت دوم :

۱- ترکیب «قَوْمَكَ» در عبارت دوم می‌تواند هم به صورت «قومت را» و هم به صورت «به قومت» معنا شود.

۲- معمولاً فعل «عَفَرَ» با حرف «لِ» به کار می‌رود، اما این حرف در فارسی ترجمه نمی‌شود، مانند: إغفر لی: بیامرزش من را؛ و نه: بیامرزش برای من. در نتیجه در عبارت ۱۱، ترکیب «لِوَالِدَيَّ» نیز معنا می‌شود: پدر و مادرم را.

* * *

تذکرات انس با قرآن در خانه

- ۱- در عبارت هشتم ترکیب «أَجَلَ اللَّهُ» یعنی «مدت یا مهلت خدا»؛ منظور مهلتی است که خدا تعیین کرده است.
- ۲- بهتر است اسم‌های مذکر بدون توجه به مذکر بودن آنها معنا شوند، یعنی معمولاً «مؤمنین» را به صورت «مؤمنان» معنا می‌کنیم، نه «مردان مؤمن». اما اگر پس از اسم مذکر، اسم مؤنث نیز بیاید در این صورت مردان و زنان نیز معنا می‌شوند؛ مانند:

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ...

قطعاً مردان و زنان مسلمان و مردان و زنان مؤمن

- ۳- دو حرف «لِ» در عبارت ۱۱ نیز مانند دو حرف «لِ» در عبارت ۱۰ معنا نمی‌شود بلکه اسمی که این حرف بر سر آنها آمده است با حرف «را» ترجمه می‌شود؛ یعنی: و کسی را که ... و مردان و زنان مؤمن را.

- ۴- برخی از عبارات ساده از صفحه ۵۷۱ قرآن کریم:

وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا / خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَوَاتٍ / آیه ۱۶
قَالَ نُوحٌ / وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا ضَلَالًا / آیه ۲۸

- ۵- پیام قرآنی صفحه مذکور:

رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ

جلسه دوم

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن، به ویژه موارد پی‌درپی و اتصال سطرها، مانند :

يَا أَيُّهَا الْمَرْمِلُ   وَادْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ
أُولَى النَّعْمَةِ   فِرْعَوْنُ الرَّسُولِ   أَوِ انْقُصْ

۲- تشخیص جمله‌های فاقد علامت وقف، جمعاً ۱۳ مورد.

مشخص کردن ۷ جمله که با «و» و ۲ جمله که با «ف» آغاز می‌شود.

مشخص کردن جمله‌هایی که با «او، لا، کما، یوماً» آغاز می‌شود.

۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ الف همزه و عین، سین و ث، در آیه : إِنَّا سَنُلْقِيْكَ قَوْلًا ثَقِيلاً
تلفظ صاد و سین، در جمله : فَعَصَى فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ
تلفظ ط و ت، در : وَ طَعَامًا ذَا غُصَّةٍ

۴- تلفظ نون ساکن و تنوین در حرف بعد، نزد ۲۲ حرف، مانند :

أَوِ انْقُصْ	قَوْلًا ثَقِيلاً	هَجْرًا جَمِيلاً	أَنكَالًا وَ جَحِيماً
وَ طَعَامًا ذَا غُصَّةٍ	كَثِيبًا مَّهِيلًا	رَسُولًا شَهِيدًا	أَخَذًا وَ بَيِّنًا
إِن كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ	مُنْفِطِرًا بِهِ	فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ	

آموزش مناجات

ترتیل اول
 جدول زیر را با استقامت از کلمات یاد کنید. کلمات و معنی کلمات معانی کلمات را به خاطر بسپارید.

طَوَّلَی - قَامَ - مُقِیْمٌ - اِقامَه - مُسْتَقِیْمٌ - اَذْکُرُ (ذکر، ذاکر، مذکور، تذکر، متذکر)، اِتَّخَذَ (أَخَذَ،

معنی	کلمه	معنی	کلمه
طویل	طَوَّلَی	قام	قَامَ
مقیم	مُقِیْمٌ	ایستادگی	اِقامَه
مستقیم	مُسْتَقِیْمٌ	ایستادگی	اِقامَه
آورد	اَتَّخَذَ	آورد	اَتَّخَذَ
آورد	اَتَّخَذَ	آورد	اَتَّخَذَ

معانی این ترانه ها و عبارات قرآنی را یاد کنید.

قَامَ إِلَیَّ

اِصْبَحَ

قَوْلًا لَّیْلًا

اَسْبَحَ طَوَّلًا

رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِیْمِ وَالْعَرْشِ

إِلَّا طَوَّلًا

وَرَبِّ السَّعَادِ

إِنَّ لَقَدْ فِی السَّعَادِ

وَالْأَكْثَرِ اِسْمَ رَبِّكَ

فَالْحَمْدُ وَالْحَمْدُ

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیت اول — کلمات هم خانواده :

قُم (قام، قائم، إقامة، مُقیم، استقامت، مُستقیم)، رَتَّل (ترتیل)، ثَقِیل (ثقل، اَثقال : چیزهای سنگین)، سَبَّح (تَسبیح، سُبْحان)، طَوَّل (طول)، اَذْکُر (ذکر، ذاکر، مذکور، تذکر، متذکر)، اِتَّخَذَ (أَخَذَ، اِتَّخَذَ، مَأْخَذَ)

فعالیت دوم :

۱- ترجمه کلمه به کلمه عبارت اول می شود «برخیز شب را» یعنی «شب (از خواب) برخیز»

۲- ضمیر «ه» در عبارت سوم «آن» معنا می شود.

* * *

تذکرات خاص انس با قرآن در خانه

۱- منظور از آیه سوم و ابتدای آیه چهارم این است که نیمی از شب را بیدار شو، اگر خواستی از آن مقداری کم کن (یعنی کمتر از نصف بیدار باش) یا مقداری بر آن بیفزای (یعنی بیش از نصف بیدار باش).

۲- برخی از عبارات ساده صفحه ۵۷۵ قرآن کریم :

إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ فَأَقْرَأُوا مَا تيسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
فَأَقْرَأُوا مَا تيسَّرَ مِنْهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا
وَسْتَغْفِرُوا لِلَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ وَثِيَابَكِ فَطَهِّرِ عَلَى الْكَافِرِينَ غَيْرُ يَسِيرٍ

۳- دو پیام قرآنی از صفحات ۵۷۴ و ۵۷۵ درباره قرائت قرآن کریم و انس با آن :

- وَرَتِّلْ لِقُرْآنٍ تَرْتِيلًا
- فَأَقْرَأُوا مَا تيسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ

از معلم زبان، آموختیم!

اهداف

- ۱- آشنایی با آیه دعوت به سکوت و گوش دادن به قرآن کریم در هنگام تلاوت
- ۲- تقویت علاقه و توجه به رعایت آداب قرائت و استماع قرآن کریم
- ۳- رعایت سکوت و گوش دادن به تلاوت قرآن کریم

روشی تدریس

- ۱- توضیحات اولیه دبیر درباره دعوت قرآن کریم به استماع و گوش دادن به قرآن در هنگام

تلاوت

- ۲- قرائت متن درس توسط دانش آموزان
- ۳- قرائت آیه ۲۰۴ سوره مبارکه اعراف
- ۴- گفت و گو درباره موضوع درس

نمونه سؤالات برای گفت‌وگو و پژوهش

- ۱- چرا معلم زبان در هنگام تلاوت ساکت می‌شد و دانش‌آموزان را دعوت به این کار می‌کرد؟
- ۲- فواید سکوت در هنگام تلاوت قرآن کریم چیست؟
- ۳- چرا قرآن کریم ما را به سکوت و گوش دادن به قرائت قرآن کریم، دعوت می‌کند؟

پیام قرآنی

- ۱- قرائت آیه ۲۰۴ سوره اعراف توسط دانش‌آموزان
- ۲- ترجمه این آیه توسط دانش‌آموزان به کمک دبیر محترم
- ۳- جمع‌خوانی آیه و حفظ آنها توسط افراد علاقه‌مند

فعالیت تکمیلی

خوب است دانش‌آموزان برخی از اشعاری که مرتبط با موضوع آداب قرائت و استماع قرآن کریم سروده شده است، شناسایی کرده و در کلاس بخوانند.

روش تدریس درس یازدهم

جلسه اول

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن، به ویژه موارد پی در پی و نیز در اتصال سطرها، مانند :

عَنِ النَّبِيِّ الْعَظِيمِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَنِ ذَلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ

۲- تشخیص جمله‌های فاقد علامت وقف، جمعاً ۱۰ مورد.

مشخص کردن ۳ جمله که با «و» و ۴ جمله که با «ف» آغاز می‌شود.

مشخص کردن جمله‌هایی که با «عطاءً، إِلَّا، یوم» آغاز می‌شود.

۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ عین و الف همزه، در : عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ
تلفظ ث و سین و صاد، در : ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ
تلفظ غین و قاف، در : وَ غَسَاقًا غَرَفًا

تلفظ ذال و ز، الف همزه و عین، در آیه : فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا

تلفظ ط و ت، در آیه : وَ النَّاشِطِ تَشْطًا

تلفظ ذال و ظ، الف همزه و عین، در آیه : أَإِذَا كُنَّا عِظَامًا نَخِرَةً

تلفظ ه و ح، ث و سین، در آیه : هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى

۴- تلفظ نون ساکن و تنوین در حرف بعد، نزد ۲۲ حرف، مانند :

سَبْعًا شِدَادًا	سِرَاجًا وَهَاجًا	مَاءً نَبَاجًا	حَبًّا وَ نَبَاتًا
يُفْحُ	حَمِيمًا وَ غَسَاقًا	جَزَاءً وَ فَا	لَعْوًا وَ
مِنْ رَبِّكَ	فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ	أَنْدَرْنَاكُمْ	عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ
قُلُوبَ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةً	إِذَا كَرَّةً	زَجْرَةً وَاحِدَةً	

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیت اول – کلمات هم خانواده :

لَمْ نَجْعَلْ (جَعَلَ، يَجْعَلُ، جَاعِلٌ، مَجْعُولٌ،
جَعَلَ)، مِهَاد (مَهْد، تَمْهِيد)، أَزْوَاج (زَوْج، تَزْوِيج،
ازدواج)، سُبَّات (سَبَّ: روز شنبه، روزی
که یهودیان آن را تعطیل و زمان آرامش قرار
می‌دهند)، مَعَاش (مَعِيشَت، عِش)

***

آیه‌های مجید

چنین زورا با استفاده از کلمات داده شده، کلمه و معنی کلمه معادلی کلمات را به‌خاطر می‌یابید.

زادگی   •   آرزو   •   قرار داداری

کلمه	معنی	کلمه	معنی
میراث	میراث	میراث	میراث
آرزو	آرزو	آرزو	آرزو
قرار داداری	قرار داداری	قرار داداری	قرار داداری

همان‌طور که در درس عربی آموختیم، هرگاه دسته یا دسته‌ها قبل از فعل می‌آید، فعل به صورت آمده معنی می‌دهد.

بگذرد می‌راند.   •   می‌گذرد.   •   خواهد داشت.

بگذرد می‌راند.

بگذرد می‌راند.

بگذرد می‌راند.

بگذرد می‌راند.

بگذرد می‌راند.

بگذرد می‌راند.

تذکرات انس با قرآن در خانه

۱- عبارات ساده از صفحه ۵۸۱ قرآن

کریم :

الْمَخْلُوقُمْ / فَبَعَلْنَاهُ / آیه ۲۴ / آیه ۲۶ /

$\omega_0 \tilde{a}_i / 48 \tilde{a}_i / 44 \tilde{a}_i / 41 \tilde{a}_i / 38 \tilde{a}_i$

۲- پیام قرآنی مورد نظر از صفحه ۵۸۴

قرآن کریم

وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ
فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَىٰ (نازعات ٤٠ و ٤١)

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

جلسه دوم

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات

آن، به ویژه موارد پی در پی، مانند :

بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا

لَفِي الصُّحُفِ الْاُولٰی

فَيَعَذِّبُهُ اللّٰهُ الْعَذَابَ الْاَكْبَرَ

۲- تشخیص ۴ جمله فاقد علامت وقف

که با «کَيْفَ» و جمله ای که با «إِنَّمَا» آغاز می شود.

۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و

مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ صاد و سین، ح و هـ، در آیه :

صُحُفٍ اِبْرٰهٖمَ وَ مُوسٰی

تلفظ عین و همزه، در ترکیب : عَيْنٍ اٰنِيَّةٍ

تلفظ ط و ت، در کلمه : سَطِطَت

تلفظ سین و صاد، ت و ط، در آیه : اَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصٰطِرٍ

تلفظ ث و سین، الف همزه و عین، ح و هـ، در آیه : ثُمَّ اَنْ عَلٰنَا حِسَابُهُمْ

۴- مشخص کردن یک مورد نازکی لام لفظ جلاله و یک مورد درشتی آن

۵- تلفظ نون ساکن و تنوین در حرف بعد، نزد ۲۲ حرف، مانند :

خَيْرٌ وَ اَبْقٰی	وَجَوْهٌ یَّوْمَئِذٍ	مِنْ ضَرِيعٍ	مِنْ جَوْعٍ
سُرْرٌ مَّرْفُوعَةٌ	وَ اَكْوَابٌ مَّوْضُوعَةٌ	عَيْنٌ جَارِيَةٌ	

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیات اول - کلمات هم خانواده :

يَنْظُرُونَ (نَظَرَ، ناظر، منظور، نظیر، أنظار،
مُناظرة، تَنَاطُرًا)، خُلِقَتْ (خَلَقَ، خَلَقَ، خَالِق،
مخلوق، يَخْلُقُ)، رُفِعَتْ (رَفَعَ، رافع، مرفوع،
رَفَعَ، إرتفاع، مُرْتَفَع، تَرَفِيع)، نُصِبَتْ (نَصَب،
نَاصِب، منصوب)، سَطِحت (سَطَح، مُسَطَّح،
تَسطِیح)

***

تذکرات انس با قرآن در خانه

۱- عبارات ساده از صفحه ۵۸۷ قرآن

کریم

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ

الَّذِي خَلَقَكَ

فِي أَيِّ صُورَةٍ

يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ

آیات ۱۳، ۱۴ و ۱۹ آیات ۴ تا ۶ سورة

مُطَفِّفِينَ

۲- پیام مورد نظر از صفحه مذکور :

إِنَّ الْآبَرَارَ لَفِي نَعِيمٍ

وَأِنَّ الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ

انفطار آیات ۱۳ و ۱۴

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

چهارم دبستان از کلمات داده شده کلماتی را بنویس که معنای کلمات را به خاطر بیاورید.

خاطر، ناظر، منظور، نظیر، أنظار، مُناظرة، تَنَاطُرًا، خُلِقَتْ (خَلَقَ، خَلَقَ، خَالِق، مخلوق، يَخْلُقُ)، رُفِعَتْ (رَفَعَ، رافع، مرفوع، رَفَعَ، إرتفاع، مُرْتَفَع، تَرَفِيع)، نُصِبَتْ (نَصَب، نَاصِب، منصوب)، سَطِحت (سَطَح، مُسَطَّح، تَسطِیح)

کلمه	معنی	کلمه	معنی
نظر	دیدن	نظیر	مانند
ناظر	دیدار	مناظره	جنگ
منظور	دیدگاه	خالق	سازنده
خاطر	دیده	مخلوق	ساخته شده
نظیر	مانند	رافع	بلند کننده
مناظره	جنگ	مرتفع	بلند
خُلِقَتْ	ساخته شد	نصب	نصب کردن
خَالِق	سازنده	منصب	مقام
مخلوق	ساخته شده	سطح	سطح
رافع	بلند کننده	مسطح	مسطح
مرتفع	بلند	تسطیح	تسطیح
نصب	نصب کردن		
منصب	مقام		
سطح	سطح		
مسطح	مسطح		
تسطیح	تسطیح		

فعالیت دوم

معنای این کلمات عبارات قرآنی را بنویسید.

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ
الَّذِي خَلَقَكَ
فِي أَيِّ صُورَةٍ
يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ

۱۵۷

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

چهارم دبستان از کلمات داده شده کلماتی را بنویس که معنای کلمات را به خاطر بیاورید.

خاطر، ناظر، منظور، نظیر، أنظار، مُناظرة، تَنَاطُرًا، خُلِقَتْ (خَلَقَ، خَلَقَ، خَالِق، مخلوق، يَخْلُقُ)، رُفِعَتْ (رَفَعَ، رافع، مرفوع، رَفَعَ، إرتفاع، مُرْتَفَع، تَرَفِيع)، نُصِبَتْ (نَصَب، نَاصِب، منصوب)، سَطِحت (سَطَح، مُسَطَّح، تَسطِیح)

فعالیت دوم

معنای این کلمات عبارات قرآنی را بنویسید.

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ
الَّذِي خَلَقَكَ
فِي أَيِّ صُورَةٍ
يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ

۱۵۷

من زنده‌ام!

اهداف

- ۱- آشنایی با سرگذشت اسارت یکی از قهرمانان دوران دفاع مقدس
- ۲- علاقه‌مندی به مطالعه آثار مربوط به دوران دفاع مقدس
- ۳- معرفی الگوهای برتر به نوجوانان جهت همانندی با آنان به خصوص دختران نوجوان
- ۴- سعی در الگوپذیری از قهرمان داستان کتاب در شرایط سخت زندگی

روش تدریس

- ۱- توضیحات اولیه دبیر درباره دوران دفاع مقدس و نقش زنان در ایجاد این حماسه بزرگ
- ۲- قرائت متن درس توسط دبیر برای دانش‌آموزان برای ایجاد جذابیت بیشتر
- ۳- اجرای متن درس از طریق نمایشنامه به خصوص در مدارس دخترانه

نمونه سؤالات برای گفت‌وگو و پژوهش

- ۱- گفت‌وگو درباره اینکه خانم معصومه آباد به چه منظوری به مناطق جنگی رفته بودند و در کجا به اسارت درآمدند؟

- ۲- خانم آباد در حال حاضر مشغول به چه کاری هستند و چگونه به عنوان یک زن موفق به جامعه خدمت می کنند؟
- ۳- از زندگی و مجاهدت های خانم معصومه آباد چه درس هایی می توان گرفت؟

پیام قرآنی

- ۱- قرائت آیه ۲۳ سوره احزاب در کلاس
- ۲- ترجمه آیه توسط دانش آموزان با کمک دبیر محترم
- ۳- جمع خوانی آیه در کلاس و حفظ آن توسط دانش آموزان علاقه مند

فعالیت تکمیلی

- ۱- کتاب «من زنده ام» خاطرات دوران اسارت خانم معصومه آباد تهیه و در کلاس بخش هایی از آن خوانده شود.
- ۲- معرفی کتاب به دانش آموزان

روش تدریس درس دوازدهم

جلسه اول

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن، به ویژه اتصال سطرها، مانند :

إِذْ انْبَعَثَ إِلَّا الْآتِقَى
وَسَيُجَنَّبُهَا الْآتِقَى إِلَّا الْآتِقَاءَ

۲- تشخیص هفت جمله فاقد علامت وقف که با «ف» آغاز شده است.

۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ ح و هـ، در ترکیب : ضُحَاهَا
طَحْنَهَا

تلفظ الف همزه و عین، در ترکیبات :

إِنَّ سَعِيَكُمْ أَعْطَى إِنَّ عَلَيْنَا
عَآئِلًا إِذْ انْبَعَثَ

تلفظ ذال و ظا، در آیه : فَأَنْذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّى

تلفظ ضاد و ز، در آیه : وَوَضَعْنَا عَنكَ وَزْرَكَ

تلفظ ذال و ضاد و ظا، در آیه : أَلَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ

تلفظ صاد و سین، در آیه : وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى

تلفظ ذ و ث، ت و ط، در آیه : كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا

۴- مشخص کردن ۴ مورد نازکی لام لفظ جلاله و ۲ مورد درشتی آن.

۵- تلفظ نون ساکن و تنوین در حرف بعد، نزد ۲۲ حرف، مانند :

وَنَفْسٍ وَ مَنْ زَكَّاهَا إِذْ انْبَعَثَ بِدَنِيهِمْ مَنْ بَخَلَ فَأَنْذَرْتُهُمْ

آزمایش میام

نیمت اول : جمل زیر را با استفاده از کلمات دات شده کامل و سعی کنید معانی کلمات را به خاطر بسازید.

کلمات گره به : روزهای - دهگاری - یاد کرد

معنی	کلمه	جمله	کلمه	معنی
روزهای	دهگاری	روزهای	دهگاری	روزهای
یاد کرد	یاد کرد	یاد کرد	یاد کرد	یاد کرد
روزهای	روزهای	روزهای	روزهای	روزهای
یاد کرد	یاد کرد	یاد کرد	یاد کرد	یاد کرد
روزهای	روزهای	روزهای	روزهای	روزهای
یاد کرد	یاد کرد	یاد کرد	یاد کرد	یاد کرد

نیمت دوم : معانی این ترکیبات چهارم عبارتند از:

وَلَمْ يَكُنْ	وَلَمْ يَكُنْ	وَلَمْ يَكُنْ
وَلَمْ يَكُنْ	وَلَمْ يَكُنْ	وَلَمْ يَكُنْ
وَلَمْ يَكُنْ	وَلَمْ يَكُنْ	وَلَمْ يَكُنْ
وَلَمْ يَكُنْ	وَلَمْ يَكُنْ	وَلَمْ يَكُنْ
وَلَمْ يَكُنْ	وَلَمْ يَكُنْ	وَلَمْ يَكُنْ
وَلَمْ يَكُنْ	وَلَمْ يَكُنْ	وَلَمْ يَكُنْ

این نیمت دوم را با معانی در کلمات دیگر که در این کتاب آمده است، مقایسه کنید و یاد بگیرید.

این نیمت دوم را با معانی در کلمات دیگر که در این کتاب آمده است، مقایسه کنید و یاد بگیرید.

تذکرات خاص مفاهیم

فعالیت اول — کلمات هم خانواده :

يَعْنَى (عشاء : پرده، پوسته)، بَنَى (بَنَاء، بِنَاء، بَانَى، مَبْنَى)، اَلْهَمَّ (الهام، مُلْهِم، مُلْهِم)، فُجِّرَ (فاجر، فُجَّار)، زَكَّى (تزکیه، زَكَّى : انسان یا چیز پاک، زَكَّاه)

***

تذکرات انس با قرآن در خانه

۱- اولین «واو» در سوره شمس (وَالشَّمْسِ) واو قسم است و به صورت «سوگند» به ...» معنا می‌شود. «واو» ابتدای آیات بعد را می‌توان به صورت «سوگند به» یا «و» معنا کرد. ضمناً «واو» در وسط این آیات «واو» عطف است.

۲- خوب است بدانید که آیه نهم (قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا) جواب قسم و آیه دهم نیز عطف بر آیه نهم است.

۳- سوره‌های جزء سی‌ام که با واو قسم شروع شده‌اند و ترجمه اولین کلمه‌ای که به آن سوگند یاد شده است، عبارتند از:

نازعات (فرشتگانی که به شدت و سرعت به حرکت درمی‌آیند)، بروج (وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ : سوگند به آسمان دارای برج‌ها)، طارق (وَالسَّمَاءِ : سوگند به آسمان)، فجر (سوگند به سپیده دم)، شمس (سوگند به خورشید)، لیل (سوگند به شب)، ضحی (سوگند به روشنایی آغاز روز)، تین (سوگند به انجیر)، عادیات (سوگند به اسب‌های دونده)، عصر (سوگند به عصر - دوران)

۴- پیام قرآنی در سوره شمس که پاسخ قسم‌های ابتدای این سوره نیز است:

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا * وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا

جلسه دوم

تذکرات خاص قرائت :

۱- توجه به حروف ناخوانا و اتصالات آن، به ویژه اتصالات و تشدیدهای بی‌دری، مانند :

وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ

مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ

۲- تشخیص جمله فاقد علامت وقف که با «و» آغاز شده است : وَلَمْ يُولَدْ

۳- تلفظ صحیح حروف خاص، و مقایسه آنها با حروف مشابه، مانند :

تلفظ هـ و ح، در آیات : قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ
وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

تلفظ الف همزه و عین، در کلمه : أَعُوذُ

تلفظ غین و قاف، در کلمه : غَاسِقِي

تلفظ صاد و سین، در آیه : الَّذِي يُوسِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ

۴- مشخص کردن ۳ مورد نازکی لام لفظ جلاله و ۲ مورد درشتی آن.

۵- تلفظ نون ساکن در لام، در آیه : وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

و نون ساکن در شین، در ترکیب : مِنْ شَرِّ

تذکرات انس با قرآن در خانه

۱- ترجمه کلمه به کلمه آیه آخر سوره توحید می شود «و نیست برای او همتایی، هیچ کس» و یا به بیان روشن تر «هیچ کس (یا هیچ چیز) همتای او نیست».

۲- معنای برخی از کلمات و ترکیب های نسبتاً مشکل تر سوره های نام برده :

سوره قدر : ما أدراك : تو چه می دانی، ألف شهر : هزار ماه، تَنَزَّلُ : نازل می شود (ند)، الروح : نام یکی از فرشتگان بزرگ و مقرب الهی، سلامٌ هِیَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ : سلامت و امن و امان است آن (شب) تا طلوع سپیده دم.

سوره زلزال : زُلْزِلَتْ : لرزانده شد (شود)، أَخْرَجَتْ : خارج کرد، بیرون ریخت، أثقال : بارهای سنگین، مَالَهَا : چیست برای آن (چه اتفاقی برای آن - زمین - افتاده است)، تُخَدِّثُ : بیان می کند، أَوْحَىٰ لَهَا : وحی کرد به آن، يَصْدُرُ : خارج می شود (ند)، أَشْتَاتًا : پراکنده و متفرق، لِيُرَوْا : تا ببینند، مِثْقَالَ ذَرَّةٍ : به سنگینی (اندازه) ذره ای، يَرَهُ : می بیند آن را

سوره قارعه : قَارِعَةٌ : (آن) کوبنده، كَالْفَرَّاشِ الْمَبْثُوثِ : مانند پروانه ها و حشرات پراکنده و

سرگردان، کَالْعَيْنِ الْمَنْفُوشِ: مانند پشم رنگین زده شده، ثَقُلَتْ: سنگین است. مَوَازِين: ترازوها، عِشَّةٍ رَاضِيَةٍ: زندگی خوشایند، خَفَّتْ: سبک است. فَأُثْمُهُ هَاوِيَةٌ: پس جایگاه او در انتهای پرتگاهی عمیق است، ماهِيَّة: چیست آن (پرتگاه عمیق)، حَامِيَّةٌ: داغ و سوزان

سورة عصر: تَوَاصَوْا: یکدیگر را توصیه و سفارش کردند (می کنند)

سورة کوثر: اَعْطَيْنَاكَ: بخشیدیم به تو، کَوْثَرٌ: خیر کثیر (فراوان)، فَصَلٌ: پس نماز بگزار

وَأَنْحَرْ: «و دست هایت را هنگام تکبیر بالا ببر» و یا «قربانی کن»، شَانِئٌ: دشمن،

أَبْتَرٌ: مقطوع النسل،

سورة کافرون: وَيَيَّ دِينَ: و برای من دین من است (دین = دینی)

سورة نصر: أَفْوَاجًا: فوج فوج (گروه گروه)، فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ: پس همراه با حمد پروردگارت (او را) تسبیح کن (هم خدا را از بدی ها پاک بدان و هم او را دارای همه خوبی ها و قابل ستودن بدان)،

وَأَسْتَغْفِرُهُ: و طلب آمرزش کن از او (خدا)، تَوَابٌ: بسیار توبه پذیر و مهربان

* * *

عظمت آفرینش

اهداف

- ۱- آشنایی نسبی دانش‌آموزان با عظمت جهان آفرینش
- ۲- آشنایی دانش‌آموزان با برخی از آیات مربوط به فیزیک و اختر فیزیک در قرآن کریم
- ۳- علاقه‌مندی دانش‌آموزان به کسب اطلاعات بیشتر از خلقت آسمان‌ها و زمین

روش تدریس

- ۱- توضیحات اولیه دیر دربارهٔ مطالب این درس و ارتباط آن با مطالب مربوط به قسمت شناخت درس پنجم و ششم
- ۲- قرائت متن درس توسط دانش‌آموزان
- ۳- چنانچه دانش‌آموزان در این درس به رصدخانه یا چیزی شبیه آن برده شوند بسیار مفید خواهد بود.
- ۴- در صورت امکان، حضور یکی از کارشناسان اختر فیزیک در کلاس و توضیحات او، می‌تواند بسیار جالب باشد.

نمونه سؤالات برای گفت‌وگو و پژوهش

- ۱- پژوهش دانش‌آموزان درباره برخی دیگر از شگفتی‌های جهان آفرینش مانند دریاها، موجودات زنده و ...
- ۲- چه آیات دیگری در قرآن کریم درباره آفرینش موجودات زنده و غیر زنده وجود دارد؟

پیام قرآنی

- ۱- قرائت پیام قرآنی توسط دانش‌آموزان
- ۲- ترجمه پیام قرآنی توسط دانش‌آموزان با کمک دبیر محترم
- ۳- جمع‌خوانی آیات و حفظ برخی از آنها توسط دانش‌آموزان علاقه‌مند

فعالیت تکمیلی

معرفی مقالات دکتر سید محمد حسین امیدبانی درباره قرآن کریم و نجوم به دانش‌آموزان جهت پژوهش و ارائه گزارش در کلاس

نیایش دعای ختم قرآن

اهداف

- ۱- آشنایی با برخی از قسمت‌های یکی از دعا‌های ختم قرائت قرآن
- ۲- علاقه‌مندی به نیایش و انجام آداب ختم قرائت قرآن
- ۳- علاقه و توجه به مضامین تربیتی و انسان‌ساز دعاها و مناجات

روش تدریس

- ۱- قرائت متن نیایش توسط دانش‌آموزان
- ۲- توضیحات و ازگان و عبارات نیایش با پرسش از دانش‌آموزان
- ۳- قرائت دیر و جمع‌خوانی دانش‌آموزان

نمونه سؤالات برای گفت‌وگو و پژوهش

- ۱- چرا قبل از تلاوت قرآن و یا در پایان آن خوب است که با خداوند نیایش کنیم؟
- ۲- درباره شروع و ختم تلاوت قرآن کریم چه دعا‌های دیگری را می‌شناسید؟
- ۳- معمولاً چه مضامین و پیام‌های تربیتی و معرفتی در این گونه دعاها و نیایش‌ها آمده است؟

پیام قرآنی

- ۱- قرائت، ترجمه و حفظ آیه ۸۲ سوره اسراء

وَنَزَّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا

فعالیت تکمیلی

انتخاب و معرفی بخش‌هایی از سایر دعا‌های آغاز و پایان تلاوت قرآن کریم از صحیفه سجاده و...

بارمبندی آزمون‌های پایانی درس قرآن سال نهم

نکات ضروری مربوط به آزمون پایانی قرائت و مفاهیم، در بخش کلیات همین کتاب آمده است. پیش از مطالعه بarmبندی آزمون‌های پایانی به شرح زیر، یک بار دیگر آن مطالب را با دقت بخوانید.

آزمون قرائت (شفاهی)

شهریور ماه		پایانی نیم سال اول	پایانی نیم سال دوم	یک پرسش قرائت
امتیاز	یک پرسش قرائت			
نمره ۷	از دروس ۱ تا ۶	—	نمره ۷	از دروس ۱ تا ۳
		—	نمره ۷	از دروس ۴ تا ۶
		—	نمره ۶	از صفحات ۴۸۳ تا ۵۳۷ قرآن کریم
نمره ۷	از دروس ۷ تا ۱۲	نمره ۷	—	از دروس ۷ تا ۹
		نمره ۷	—	از دروس ۱۰ تا ۱۲
نمره ۶	از صفحات ۴۸۳ تا ۶۰۴ قرآن کریم	نمره ۶	—	از صفحات ۵۳۸ تا ۶۰۴ قرآن کریم
نمره ۲۰		نمره ۲۰	نمره ۲۰	جمع

توضیحات :

- ۱- پرسش قرائت در هرگونه آزمون، شفاهی است.
- ۲- هر پرسش قرائت شامل خواندن حدود ۴ سطر از آیات صفحات قرآن دروس یا صفحات مذکور از قرآن کامل در جدول فوق است.
- ۳- برای هر کلمه غلط خوانده شده، نیم نمره از امتیاز آن پرسش کسر می‌شود.

آزمون مفاهیم (کتبی)

پرسش از	شماره درس	پایانی نیم سال اول	پایانی نیم سال دوم	شهریور ماه
معنای کلمات	۱ تا ۳	۲ نمره	—	۱
	۴ تا ۶	۲ نمره	—	۱
معنای ترکیب‌ها	۱ تا ۳	۳ نمره	—	۱/۵
	۴ تا ۶	۳ نمره	—	۱/۵
معنای جملات و آیات (تمرین «ب» انس با قرآن در خانه)	۱ تا ۳	۴ نمره	—	۲
	۴ تا ۶	۴ نمره	—	۲
الگوهای قواعد ساده قرآنی	۱ تا ۳	۱ نمره	—	۱
	۴ تا ۶	۱ نمره	—	۱
معنای کلمات	۱ تا ۶	—	۱ نمره	—
	۷ تا ۹	—	۲ نمره	۱
	۱۰ تا ۱۲	—	۲ نمره	۱
معنای ترکیب‌ها	۱ تا ۶	—	۲ نمره	—
	۷ تا ۹	—	۲ نمره	۱/۵
	۱۰ تا ۱۲	—	۲ نمره	۱/۵
معنای جملات و آیات (تمرین «ب» انس با قرآن در خانه)	۱ تا ۶	—	۳ نمره	—
	۷ تا ۹	—	۳ نمره	۲
	۱۰ تا ۱۲	—	۳ نمره	۲
جمع		۲۰ نمره	۲۰ نمره	۲۰ نمره

تذکر مهم: نمره پایانی هر دانش آموز در هر نیم سال، معدل نمره قرائت و مفاهیم او خواهد بود.